

SADAŠNJOST

Sendi

Sin Kerta Vilkoksa često je posećivao stanicu u godini nakon očeve smrti, mislim stvarno često, ali mu niko nijednom nije rekao da se skloni s puta, ili ga pitao šta *kog đavola* ponovo traži tu. Razumeli smo ono što je činio: pokušavao je da održi sećanje na svog oca. Panduri znaju mnogo toga o psihologiji tuge; većina nas zna više nego što želimo znati.

Bila je to četvrta godina Neda Vilkoksa u statlerskoj srednjoj školi. Verovatno je napustio ragbi ekipu - kad je došlo vreme da se bira, izabrao je, umesto toga, četvu D. Teško je zamisliti da momak tako nešto uradi: izabere neplaćene poslove umesto svih onih utakmica petkom uveče i žurki subotom uveče, ali je on učinio upravo to. Mislim da niko od nas nije porazgovarao s njim o njegovom izboru, ali smo ga svakako poštovali zbog toga. Shvatio je da je došlo vreme da se mane igranja i to je sve. Odrasli muškarci su često nesposobni da donesu takve odluke, a Ned je svoju doneo u godinama kad još uvek nije mogao legalno da kupi alkohol. Ili paklu cigareta, kad smo već kod toga. Mislim da bi njegov otac bio ponosan.

S obzirom da je dečko provodio mnogo vremena u blizini, pretpostavljam da je bilo neminovno da vidi ono što se nalazilo u garaži B, da pita nekoga o čemu je reč i šta traži na tom mestu. Bilo je očigledno da će pitati baš mene, jer ja sam bio blizak prijatelj njegovom ocu. To jest, jedini blizak prijatelj koji je i dalje bio državni policajac. Mislim da sam možda i želeo da se to desi. *Ubiti ili izlečiti*, znali su govoriti starci. *Dati radoznoj mački ozbiljnu dozu satisfakcije*.

Ono što se desilo Kertisu Vilkoksu bilo je sasvim jednostavno. Oduzeo mu je život okoreli okružni pijanac kojeg je Kert dobro poznao, i čak uhapsio šest ili osam puta. Bredli Rouč, pijanac, nije nikoga nameravao da povredi:

pijandure retko to i žele. To te ipak ne sprečava da poželiš da ih šutneš u njihova utrnila dupeta sve do Roksburga, na primer.

Krajem vrelog julskog popodneva, godine nula prve, Kertis je zaustavio međudržavni šleper, jedan od onih velikih kamiona sa šesnaest točkova, koji je napustio autoput jer se vozač nadao domaćoj kuhinji umesto još jednoj dozi *burger kinga* ili *tako bela*. Kert je bio parkiran na makadamskom prilazu napuštene pumpe *Dženi*, na raskrsnici pensilvanijskog državnog puta 32 i hamboltskog puta; drugim rečima, na istom mestu gde se onaj prokleti, stari bjuik roudmaster pojavio u našem delu svemira pre čitav niz godina. Možeš to nazvati slučajnošću ako želiš, ali ja sam pandur i ne verujem u slučajnosti, samo u lance događaja koji postaju sve duži i sve krhkiji dok ih loša sreća ili obična ljudska zloba ne pokidaju.

Nedov otac je pojurio za šleperom jer je imao bušnu gumu. Kad je proleteo pored njega, video je kako se guma oko jednog od zadnjih točkova vrti kao veliki, crni i okrugli vatromet. Mnogi samostalni prevoznici voze na ojačanim polovnim gumama - cena dizela je toliko visoka da prosto moraju to da čine, - a ponekad se i gornji sloj odlepi. Stalno se viđaju manji ili veći komadi po samom autoputu, ili su gurnuti u žutu traku kao oljuštene kože džinovskih, crnih zmija. Opasno je voziti iza probušene gume, naročito na putu s dve trake kao što je SR 32 - lep ali zanemaren deo državnog puta koji spaja Roksburg i Statler. Dovoljno veliki komad sposoban je da polomi vetrobran nekom nesrećnom vozaču. Čak i da to ne učini, može primorati prestravljenog čoveka da skrene u jarak ili udari u drvo, ili čak da probije bankinu i sleti u potok Redfem, čiji tok prati trasu puta 32 skoro šest milja.

Kert je upalio svoja rotaciona svetla i kamiondžija se zaustavio kao svaki dobar momak. Kert je stao odmah iza njega; prvo je nazvao centralu, podneo izveštaj o razlogu zaustavljanja, i sačekao da Širli primi to k znanju. Učinivši to, izašao je i uputio se ka kamionu.

Da je otišao tačno do mesta odakle je vozač kamiona virio i gledao u njega, možda bi i dan-danas bio na planeti Zemlji. Međutim, on je zastao kako bi ispitao ispuštenu gumu na zadnjem spoljnom točku, čak ju je i snažno povukao kako bi video da li se može skinuti. Kamiondžija je sve to video i dao isti takav iskaz na sudu. To Kertovo zaustavljanje bila je pretposlednja karika u lancu koja je dovela njegovog sina u četu D i

postepeno ga učinila našim članom. Poslednju kariku, rekao bih, predstavljao je Bredli Rouč, koji se naginjao u stranu kako bi izvukao još jednu limenku piva iz pakovanja koje se nalazilo na podu ispred suvozačevog sedišta u njegovom starom *bjuik rigalu* (ne *onaj* bjuik, već *drugi* bjuik - čudno je kako, kad razmišljaš o prošlim katastrofama i ljubavnim aferama, imaš utisak da se stvari poravnjavaju kao planete na astrološkoj karti). Manje od minute kasnije, Ned Vilkok i njegove sestre izgubiše oca, a Mišel Vilkok muža.

* * *

Nedugo nakon sahrane, Kertov sin je počeo da se pojavljuje u stanici čete D. Te jeseni, prijavio sam se da dežuram od tri popodne do jedanaest uveče (verovatno da bih, između ostalog, proveravao stvari: kad si glavni, teško je da se držiš po strani) kako bih video dečka pre bilo koga drugog. Dok su njegovi drugovi provodili vreme na polju Flojd B. Klaus iza srednje škole trenirajući, vežbajući i overavajući jedni drugima, Ned je bio zauzet skupljanjem gomila opalog lišća na travnjaku ispred stanice, ušuškan u svoju zeleno-zlatnu školsku jaknu. Mahnuo bi mi i ja bih mu uzvratio: *Svaka čast, momče*. Ponekad bih, nakon što parkiram svoj auto, otišao do njega i upustio se u dugo razglabanje. Govorio bi mi o nedavnim nestašlucima svojih sestara i smejavao bi im se, ali se jasno moglo videti koliko ih voli iako im se podsmevao. Ponekad bi samo ušao na zadnji ulaz i upitao Širli šta ima novo. Sprovođenje zakona u zapadnoj Pensilvaniji potpuno bi se raspalo bez Širli Pasternak, mogu se slobodno opkladiti u to.

Dolaskom zime, Ned se uglavnom mogao videti sa mašinom za čišćenje snega na parking, gde su državni policajci držali svoja privatna vozila. Braća Dedijer, dva lokalna grmalja, zaduženi su za naš reon, ali se četa D nalazi u zemlji Amiša, na ivici Šort brda. Prilikom veće oluje, vetar ponovo nanese sneg na parking skoro odmah po prolasku mašine za čišćenje. Ti nanosi mi izgledaju kao ogromna bela rebra. Ipak, Ned im je bio dorastao. Iako je temperatura napolju bila u debelom minusu, praćena vetrom koji je duvao s brda, nalazio bi se tamo obučen u skijaško odelo i svoju zeleno-zlatnu jaknu, s kožnim policijskim rukavicama na rukama i ski-maskom preko lica. Mahnuo bih mu, on bi mi uzvratio, a zatim bi nastavio da s mašinom nagomilava sneg. Kasnije bi možda ušao da popije šoljicu kafe ili

šolju tople čokolade. Ljudi bi mu prilazili i razgovarali s njim. Pričali bi o školi ili o tome kako je držao bliznakinje pod kontrolom (mislim da su, te zime, devojčice imale po deset godina). Pitali bi ga da lije njegovoj majci nešto trebalo. Ponekad bih i ja bio među njima ako niko nije previše urlao, ili ako papirologija nije bila previše obimna. Ti razgovori nisu imali nikakve veze s njegovim ocem, ali su bili potpuno vezani za njegovog oca. Razumeš šta želim reći.

Skupljanje lišća i briga o tome da snežni nanosi ne zavladaju parkingom bile su, u stvari, dužnosti Arkija Arkanijana. Arki je bio domar. Ipak, bio je jedan od nas i nikad nije previše cenio taj deo posla. Tako mi svega, verujem da je Arki na kolenima zahvaljivao bogu što je poslao momka, barem kad je čišćenje snega bilo u pitanju. Arki je tada imao sigurno šezdeset godina i njegovi ragbijaški dani su odavno već bili prohujali, kao i dani kad je mogao bez problema da provede sat i po na minusu (ili na još većoj hladnoći ako bi se uzeo u obzir ledeni vetar).

Onda se dečko sprijateljio sa Širli, zvanično poznatom kao policijski službenik za vezu Pasternak. Kada je proleće konačno granulo, Ned je provodio sve više i više vremena s njom u njenoj maloj dispečerskoj kabini s telefonskom centralom, TSG-om (telefonskim aparatom za gluve), policijskim lokatorom (takode poznatim kao D-mapa) i kompjuterskom konzolom koja je činila užareni centar tog malog, napetog sveta. Pokazala mu je skupinu telefona (najvažniji je bio crveni - to je naša strana 92 poziva). Objasnila mu je da se oprema za lociranje morala proveravati svakih nedelju dana, pa mu je objašnjavala kako se to radilo, zatim kako je bilo obavezno svaki dan proveravati popis dežurstava da bi znao ko patrolira putevima Statlera, Lasburga i Pogus Sitija, pa koje imao zakazano pojavljivanje na sudu, ko nije imao dežurstvo...

“Moja najveća noćna mora jeste da izgubim policajca, a da pritom uopšte ne znam da je izgubljen”, čuo sam je jednog dana kako govori Nedu.

“Da li se to ikada desilo?” upitao je Ned. “Jednostavno... neko je nestao?”

“Jednom”, rekla je. “Pre nego što sam ja došla. Vidi, Ned. Napravila sam ti kopiju pozivnih šifara. Više ne moramo da ih koristimo, ali svi policajci to i dalje čine. Ako želiš da rukovodiš veznom službom, moraš ih poznavati.”

Onda se vratila na četiri osnovna načela posla, ponavljajući mu opet iste stvari: moraš znati lokaciju i prirodu slučaja, da li ima povređenih i koja se patrola nalazi najbliže mestu događaja. Lokacija, slučaj, povrede, najbliža ekipa: to je bila njena mantra.

Pomislilo sam: On će sledeći rukovoditi celim aparatusom. Ona namerava da on rukovodi njime. Nema veze što će izgubiti posao ako narednik Tig ili neko iz Skrentona ušeta i ugleda ga, ona namerava da on rukovodi njime.

I tako mi prokletstva, upravo se tu nalazio samo nedelju dana kasnije, zavaljen iza stola policijskog službenika za vezu Pastemaka u njenoj dispečerskoj kabini; u početku samo kad bi ona otrčala do toaleta, ali onda sve duže i duže, dok je ona odlazila i pila kafu na drugoj strani prostorije, ili izlazila napolje da popuši cigaretu.

Kad je prvi put uočio da ga posmatram kako sam sedi na tom mestu, odmah je skočio i zatim mi se posramljeno osmehnuo, kao derle koje je majka zatekla u sobi s rukom na sisi svoje devojke. Klimnuo sam mu glavom i bacio se na svoj posao. Čak nijednom nisam zastao da se zapitam. Širli je predala statlersku veznu službu čete D u ruke dečaka, koji se morao brijati samo tri puta nedeljno, dok se skoro dvanaest policajaca nalazilo s druge strane njene opreme. A ja nisam usporio ni korak. Vidiš, još uvek smo pričali o njegovom ocu. I Širli, i Arki, i ja, kao i ostali koji su radili s Kertisom Vilkoksom skoro dvadeset godina. Nije potrebno uvek govoriti na usta. Ponekad ono što glasno izgovoriš uopšte nije značajno. Moraš *davati do znanja*.

Ipak, zastao sam kad sam se našao van njegovog vidnog polja. Stajao sam i slušao. Na drugoj strani prostorije, odmah ispred visokih prozora, Širli Pasternak je stajala s plastičnom šoljom kafe u ruci, i posmatrala me. Fil Kandleton se nalazio pored nje; samo što je završio smenu, a već se presvukao u civilku. I on je gledao u mom pravcu.

Zapucketao je radio u dispečerskoj kabini. “Statler, ovde 12”, rekao je glas. Radio izvrće glasove, ali sam ja ipak poznavao sve svoje ljude. Bio je to Edi Žakuba.

“Ovde Statler, nastavi”, odgovorio je Ned. Savršeno smireno. Ako se plašio da će sjebati sve, njegov glas ničim to nije odavao.

“Statler, imam *folksvagen džetu* s oznakom 14-0-7-3-9 Fokstrot, to je Pensilvanija, zaustavljen na okružnom putu 99. Potrebna mi je

identifikacija, javi se.”

Širli se brzim korakom uputila kroz prostoriju. Nešto kafe prelilo se preko ivice plastične šolje u njenoj ruci. Uhvatio sam je za lakat i zaustavio. Edi Žakuba se nalazio napolju na okružnom putu. Tek što je zaustavio *džetu* zbog nekog prekršaja - prebrza vožnja bila je logična pretpostavka, - želeo je proveriti da li postoje neka upozorenja za te tablice ili njihovog vlasnika. Želeo je da zna jer je nameravao da izađe iz svojih patrolnih kola i priđe *džeti*. Želeo je da zna jer je morao da stavi dupe u procep, kao i svakog drugog dana. Da li je *džeta* bila ukradena? Da li je bila umešana u neku saobraćajnu nesreću u poslednjih šest meseci? Da li je njen vlasnik bio na sudu pod optužbom za zlostavljanje bračnog druga? Da li je nekoga upucao, opljačkao ili možda silovao? Da li je bilo neplaćenih kazni za nepropisno parkiranje?

Edi je imao pravo da zna sve te stvari ako su se nalazile u bazi podataka. Ali Edi je takođe imao pravo da zna zašto mu je srednjoškolac upravo rekao: *Ovde Statler, nastavi*. Pomislio sam da sve zavisi od Edija. Ako bi on odlučio da odgovori sa: *Gde je, do đavola, Sir li*, pustio bih joj ruku. Ako bi Edi prešao preko toga, želeo sam da vidim kako će se momak snaći. *Kako će se momak snaći*.

“Jedinica 12, sačekaj odgovor.” Ako se Ned preznojavao, to se po njegovom glasu nije moglo otkriti. Okrenuo se ka kompjuterskom monitoru i ulogovao u *Uniskoup* - pretragu koju je koristila pensilvanijska državna policija. Otkucao je nešto brzo ali znalački, zatim pritisnuo ENTER.

Nastupio je trenutak tišine u kojoj smo Širli i ja stajali jedno pored drugog. Ništa nismo govorili, samo smo se nadali dobrom ishodu. Nadali smo se da se momak neće zbuniti, da neće iznenada odgurnuti stolicu od stola i poleteti ka vratima, a najviše smo se nadali tome da je poslao pravu šifru na pravo mesto. Činilo mi se kao da je prošlo dosta vremena. Sećam se da sam čuo cvrkut ptica i gromoglasni prolazak aviona negde u daljini. Bilo je vremena da se razmišlja o onim lancima događaja koje neki ljudi nepromišljeno nazivaju slučajnostima. Jedan od tih lanaca se pokidao kad je Nedov otac poginuo na putu 32. Sada se tu nalazio još jedan, tek u formiranju. Edi Žakuba - ne baš preterano bistar momak, moram priznati - sada je bio spojen sa Nedom Vilkoksom. Iza njega, jednu kariku dalje niz novi lanac, nalazila se *folksvagen džeta*. I ko god je sedeo za njenim volanom.

Zatim: “12, ovde Statler.”

“12.”

“*Džeta* je registrovana na Viljema Kirka Frejdija iz Pitsburga. On je prethodni... a... čekaj...”

Bila je to samo pauza. Mogao sam da čujem užurbano listanje papira dok je tražio kartu koju mu je Širli dala, onu s pozivnim šiframa. Našao ju je, pogledao, i nestrpljivo bacio u stranu. Tokom svega toga, Edi je strpljivo čekao u svojim patrolnim kolima nekih dvanaest milja zapadno. Verovatno je posmatrao amiške kočije ili seosku kuću s koso nameštenom zavesom najednom od prednjih prozora (što je značilo da amiška porodica koja tu živi ima devojkicu za udaju); ili je možda prelazio pogledom preko brda obavijenih maglom sve do Ohaja. Samo što on u tom trenutku nije video ništa od tih stvari. Jedino za šta je Edi imao oči u tom trenutku - jedino što je jasno video - bila je *džeta* parkirana ispred njega i vozač koji nije bio ništa do silueta iza volana. Šta je on bio, taj vozač? Bogataš? Siromah? Prosjak? Lopov?

Ned je konačno odlučio da nešto kaže i to je bio pravi izbor. “12, Frejdi je tri puta uhvaćen za vožnju pod dejstvom alkohola, da li me razumeš?”

Pijani čovek, eto to je bio vozač *džete*. Možda nije baš u ovom trenutku, ali ako je prebrzo vozio, sve je ukazivalo na to.

“Prijem, Statler.” Savršeno sažeto. “Imaš trenutno stanje?” Želeo je da zna da li je Frejdijeva vozačka dozvola bila trenutno važeća.

“A...” Ned se unezvereno zagledao u bela slova na plavom ekranu. *Odmah ispred tebe, dečko, zar ne vidiš? Zadržao sam dah.*

Zatim: “Potvrдно, 12, dobio ju je nazad pre tri meseca.”

Ispustio sam dah. Pored mene, Širli je učinila isto. To su bile dobre vesti i za Edija. Frejdi je legalno vozio. Samim tim, postojala je manja šansa da napravi neku glupost. To je barem bilo pravilo.

“12 prilazi”, rekao je Edi. “Prijem?”

“Prijem, 12 prilazi, čekam”, odgovorio je Ned. Začuo sam škljocaj i zatim dug, nesiguran uzdah. Klimnuo sam glavom prema Širli koja je već bila u pokretu. Podigao sam ruku i obrisao čelo, ne preterano iznenađen saznanjem da je mokro od znoja.

“Kako ide?” upitala je Širli. Čuvši je kako govori staloženim i normalnim glasom, shvatio sam da je, barem što se nje tiče, sve tiho na zapadnom frontu.

“Edi Žakuba se upravo javio”, rekao joj je Ned. “On je 10-27.” Na jeziku laika, to je provera operatera. Ako si policajac, takođe znaš da to znači pozivanje operatera zbog nekog prekršaja, u devet od deset slučajeva. Pa šta ako Nedov glas nije bio sada toliko spokojan? Sada je bilo u redu da pomalo podrhtava. “Ima momka u *džeti* na putu 99. Postarao sam se za sve.”

“Reci mi kako”, rekla je Širli. “Prođi kroz ćelu proceduru. Svaki korak, Nede. Najbrže što možeš.”

Pošao sam svojim putem. Sudario sam se s Filom Kandletonom pred vratima moje kancelarije. Bacio je pogled na dispečersku kabinu. “Kako je mali prošao?”

“Sasvim dobro”, rekao sam i ušao u svoju *kabinu*. Nisam shvatio da mi se noge tresu sve dok nisam seo u stolicu i osetio kako podrhtavaju.

Njegove sestre, Džoan i Dženet, bile su jednojajčane bliznakinje. Imale su jedna drugu, a njihova majka imala je u njima nešto od svog izgubljenog čoveka: Kertisove plave, neznatno podignute oči, njegovu svetlu kosu i pune usne (Kertisov nadimak u godišnjaku bio je *Elvis*). Mišel je imala svog čoveka čak i u svom sinu, gde je sličnost bila još uočljivija. Dodaj nekoliko bora oko očiju i Ned je mogao biti sopstveni otac u vreme kad se Kertis prvi put pridružio policiji.

To su oni imali, a Ned je imao nas.

Jednog aprilskog dana, pojavio se u stanici sa širokim osmehom na licu. Izgledao je, usled toga, nekako mlađe i slađe. Ipak, sećam se kako sam tada pomislio da svi izgledamo mlađe i slađe kad se prirodno osmehnemo. To su oni osmesi istinske sreće, a ne puko nabacivanje društvenog keza. To je stvarno ostavilo utisak na mene, jer se Ned nije često osmehivao. Svakako ne tako *širokim osmehom*. Mislim da to nisam shvatio sve do tog dana, jer je on uvek bio ljubazan, snalažljiv i pun razumevanja. Drugim rečima, prijalo mi je njegovo prisustvo. Čovek nije primećivao koliko je momak ozbiljan sve dok ne bi ugledao taj retki, blistavi osmeh na njegovom licu.

Došao je do sredine sobe i svaki razgovor u prostoriji odmah je zamro. Držao je list papira u ruci. Pri vrhu se nalazio zlatni pečat komplikovanog izgleda. “Pit!” rekao je, podižući papir s obe ruke kao što sudija na Olimpijadi podiže kartu s ocenom. “Primljen sam na Pit, društvo! Dali su mi i stipendiju! Skoro za sve četiri godine!”

Svi su aplaudirali. Širli ga je poljubila u usta, a momak je pocrveneo sve do kragne svoje košulje. Hjudi Rojer - koji nije bio dežuran tog dana, već se samo muvao okolo besan zbog nekog slučaja na kojem je morao da svedoči - izašao je i vratio se s kesom punom *Vi I debi* tortica. Arki je upotrebio svoj ključ i otvorio aparat za sokove, te smo napravili žurku. Utukli smo na taj način nekih pola sata, ne više, ali je bilo super dok je trajalo. Svi su se rukovali s Nedom, pismo iz Pita obišlo je ćelu prostoriju (dvaput, mislim), i nekoliko policajaca koji su bili slobodni tog dana došlo je u stanicu samo da bi razgovarali s njim i čestitali mu.

Onda smo, naravno, morali da se vratimo u stvarnost. Mimo je ovde u zapadnoj Pensilvaniji, ali ne i mrtvo. Došlo je do požara na farmi u Pogus Sitiju (koji je grad isto koliko sam ja nadvojvoda Ferdinand), a na putu 20 došlo je do prevrtanja amiških kočija. Amiši se drže svojih, ali rado prihvataju pomoć stranaca u sličnim slučajevima. Konju ništa nije falilo i to je jedino bilo važno. Najgora sranja s kočijama događaju se petkom i subotom uveče kada mladi kicoši u crnom imaju naviku da se napiju iza štala. Ponekad bi im neko iz *spoljnjeg* sveta kupio flašu ili gajbu *ajron siti* piva, a ponekad bi pili sopstvenu mešavinu, stravičan napitak od kukuruza kojim ne bih mogao poslužiti ni najgoreg neprijatelja. To je samo deo scene. To je naš svet i uglavnom nam se sviđa, uključujući i Amiše s njihovim velikim, urednim farmama i narandžastim trouglima naslikanim na zadnjim delovima njihovih malih, urednih kočija.

Uvek ima dovoljno papirologije, standardne hrpe duplikata i triplikata u mojoj kancelariji. Stanje se pogoršava iz godine u godinu. Sada uopšte ne mogu da shvatim zašto sam želeo da budem glavni i odgovorni. Prijavio sam se na ispit za glavnog narednika po nagovoru Tonija Šundista, tako da sam u to vreme verovatno imao neki razlog, ali ga se ovih dana uopšte ne mogu setiti.

Negde oko šest sati, otišao sam pozadi na puš-pauzu. Tamo imamo klupu koja gleda na parkiralište iza čega se pruža veoma lep pogled na zapad. Ned Vilkoks je sedeo na klupi s pismom iz Pita u ruci dok su mu niz obraze lile suze. Ugledao me je, ali je odmah skrenuo pogled, brišući oči dlanom slobodne ruke.

Seo sam pored njega i pomislio da mu prebacim ruku preko ramena, ali nisam to učinio. Ako moraš da razmišljaš o tako nečemu, često se osećaš kao folirant. Barem pretpostavljam da je tako. Nikad se nisam ženio; ono

što znam o roditeljstvu moglo bi se napisati na vrhu čiode, a da pritom ostane dovoljno prostora i za večernju molitvu. Zapalio sam cigaretu i neko vreme pušio u tišini. "Sve je u redu, Nede", konačno sam rekao. Bilo je to jedino čega sam mogao da se setim i uopšte nisam znao šta bi ta izjava trebalo da znači.

"Znam", odgovorio je odmah prigušenim glasom, onim *ne-smem-plakati* glasom, a onda je, kao da je to deo iste rečenice ili nastavak iste misli, rekao: "Ne, nič nije."

Slušajući ga kako koristi tu reč *nič*, shvatio sam dubinu njegove tuge. Nešto ga je probolo u stomaku. Bila je to vrsta reči koju je verovatno odavno izbacio iz svog rečnika, samo zato da ga ne bi stavljali u istu gomilu sa seljačinama statlerskog okruga, vozačima pik-upova i zimskim skuterašima iz gradića poput Pečina i Pogus Sitija. Čak su i njegove sestre, osam godina mlađe od njega, izbacile tu reč *nič* iz upotrebe, verovatno iz istog razloga. Nemoj reći nič ili će ti se majka onesvestiti, a otac upasti u kofu punu boje. Da, a koji to otac?

Pušio sam i ćutao. S druge strane parkinga, pored jedne od okružnih gomila soli za led, nalazila se skupina drvenih zgrada kojima je trebalo ili doterivanje, ili rušenje. Bile su to stare zgrade voznog parka. Statlerski okrug je, deset godina ranije, preselio svoje plugove, valjkove za asfalt i buldožere nekih milju ili više niz put, u novu građevinu od cigala koja je izgledala kao zatvorska samica. Sve što je ovde ostalo bila je ogromna hrpa soli (koju smo sami koristili, malo po malo; nekada davno, ta hrpa je bila prava planina) i nekoliko trošnih drvenih građevina. Jedna od njih bila je garaža B. Slova ispisana crnom bojom iznad vrata - bila su to jedna od onih širokih garažnih vrata koja su se pokretala na šinama - izbledela su, ali su ipak još uvek bila čitljiva. Da li sam razmišljao o bjuiku roudmasteru koji se nalazio unutra dok sam sedeo pored uplakanog momka, želeći da ga zagrlim, ali ne znajući kako to da učinim? Ne znam. Pretpostavljam da je moglo biti tako, ali mislim da mi ne znamo uvek o čemu razmišljamo. Frojd se možda proseravao po pitanju mnogih stvari, ali ne i po tom pitanju. Ne znam ništa o podsvesti, ali svakako postoji neki puls u našim glavama, isti kao onaj u našim grudima, puls koji prenosi neformirane, bezjezične misli koje uglavnom ne možemo pročitati, ali koje su pritom izuzetno važne.

Ned je mahnuo papirom kroz vazduh. "O/7 je taj kome stvarno želim da pokažem ovo; *on* je taj koji je želeo da pohada Pit kad je bio mlad, ali nije

mogao to sebi priuštiti; *on* je razlog zbog kog sam se *prijavio*, za boga miloga.” Zastao je, a onda veoma tiho rekao: “Sve je ovo sjebano, Sendi.” “Šta je rekla tvoja majka kad si joj pokazao?”

To ga je, barem nakratko, oraspoložilo. “Nije ništa rekla. Vrištala je kao žena koja je upravo osvojila put na Bermudska ostrva. Onda je počela da plače.” Ned se okrenuo prema meni. Njegove suze su presahle, ali su mu oči i dalje bile crvene i otečene. U tom trenutku, izgledao je znatno mlađe od svojih osamnaest godina i nakratko je zablistao onaj sladak osmeh. “Sve u svemu, odlično je reagovala. Čak su i Dž-jedan i Dž-dva bile srećne. Kao i svi vi. A tek Širlijin poljubac... čoveče, sav sam se naježio.”

Nasmejao sam se, razmišljajući o tome da se i Širli možda naježila na izvesnim mestima. Sviđao joj se, bio je zgodan momak, i sasvim je izvesno da joj je palo na pamet da izigrava gospođu Robinson. Možda i nije, ali ništa nije nemoguće. Muž joj je tada bio odsutan već skoro dvadeset godina.

Osmeh mu je nestao s lica. Ponovo je zamahnuo pismom s koledža. “Znao sam da je odgovor potvrđan čim sam izvadio koverat iz sandučeta. Jednostavno sam znao i on je ponovo počeo da mi nedošta je. I to *žestoko*.”

“Znam”, rekao sam, ali to naravno nije bila istina. Moj otac je bio još uvek živ, zdrav i srdačno poročan čovek od sedamdeset četiri godine. U sedamdesetj, moja majka je bila sve to i više.

Ned je uzdahnuo, zagledan u brda. “Način na koji je otišao tako je *glup*“, rekao je. “Čak neću moći da kažem svojoj deci, ako ih ikad budem imao, da im je dedica stradao pod naletom metaka dok je jurio pljačkaše banke ili teroriste koji su pokušavali da postave bombu u okružnu sudnicu. Ništa slično.”

“Ne”, složio sam se. “Ništa slično.”

“Neću čak moći ni da kažem da mu se to desilo zbog nemarnosti. Bio je samo... naišla je pijandura i samo...”

Presavio se, ječeći kao starac sa stomačnim bolovima. Sada sam ipak spustio ruku na njegova leđa. Najviše mi se urezalo koliko se trudio da ne zaplače. Toliko se trudio da bude muškarac, šta god to značilo osamnaestogodišnjem dečaku.

“Nede. Sve je u redu.”

Divlje je odmahnuo glavom. “Da ima boga, postojao bi neki valjani razlog”, rekao je. Pogled mu je bio uperen u zemlju. Ruka mi se još uvek nalazila na njegovim leđima i osećao sam kako se brzo dižu i spuštaju, kao

da je upravo istrčao maraton. “Da ima boga, postojala bi neka nit koja bi sve to spajala. Ali, nje nema. Barem je ja ne vidim.”

“Ako budeš imao decu, Nede, reci im da ti je otac poginuo obavljajući svoju dužnost. Onda ih dovedi ovamo i pokaži im, pored ostalih imena, njegovo ime na ploči.”

Kao da me nije čuo. “Imam jedan san. I to loš.” Zastao je, razmišljajući kako da nastavi, a onda je samo uzdahnuo i rekao: “Sanjam da je sve to bio samo san. Razumeš šta želim reći?”

Klimnuo sam glavom.

“Budim se u suzama, bacam pogled po sobi i vidim da je sunčana. Ptice cvrkuću. Jutro je. Osećam miris kafe iz prizemlja i pomislim: “On je dobro. Hvala bogu i Isusu, stari je sasvim okej.” Ne čujem ga da govori ili nešto slično, ali jednostavno znam. I pomislim kako je to bila glupa pomisao - da je on prišao nekom kamionu kako bi upozorio vozača na izbušenu gumu i da ga je neka pijandura zatim pregazila, - vrsta ideje koju samo možeš imati u glupom snu gde se sve čini tako *stvarnim*... onda se uspravim i spustim noge na pod... ponekad vidim kako mi sunce obasjava članke... tako je topao taj osećaj... i onda se stvarno probudim i svuda je mrak; dobro sam pokriven, ali mi je i dalje hladno, smrzavam se, i onda shvatim da je *san* bio samo san.”

“To je strašno”, rekao sam, sećajući se da sam kao dečak imao sopstvenu verziju istog sna. Ticao se moga psa. Pomislio sam da mu to kažem, ali ipak nisam. Tuga je tuga, ali pas nije isto što i otac.

“Ne bi bilo tako strašno da ga sanjam svake noći. Mislim da bih onda znao, čak i u snu, da nema mirisa kafe, da nije čak ni svanulo. Ali, san mi ne dolazi... ne dolazi... a kad konačno dođe, ponovo se prevarim. Toliko budem srećan i osećam takvo olakšanje, čak razmišljam i šta bih lepo mogao da učinim za njega, možda da mu kupim onu palicu za golf koju je želeo za rođendan... i onda se probudim. Ponovo se prevarim.” Možda je pomisao na očev rođendan, neproslavljan ove godine i više nikad, prouzrokovao novi talas suza niz njegove obraze. “Mrzim što stalno zavaravam sebe. To je kao kad je gospodin Džouns došao i izvukao me s časa svetske istorije kako bi mi preneo vest, ali duplo gore. Gore je jer sam sam kad se probudim u mraku. Gospodin Grenvil - on je pedagog u školi - kaže da vreme leči sve rane, ali prošla je skoro godina a ja još uvek sanjam isti san.”

Klimnuo sam glavom. Prisećao sam se Tenpounda koga su ustrelili lovci jednog novembra; prisećao sam se kako se kočio u sopstvenoj krvi kad sam ga našao pod belim nebom. Belo nebo koje je obećavalo zimu belu od snega. U *mom* snu, uvek bi ugledao nekog drugog psa, nikako Tenpounda, i osetio bih isto olakšanje. Barem dok se ne bih probudio. Razmišljanje o Tenpoundu nateralo me je da se nakratko prisetim maskote naše stanice iz starih dobrih vremena. Mister Dilon, bilo mu je ime, nazvan po šerifu iz televizijske serije Džejmsu Amesu. Dobar pas.

“Poznato mi je to osećanje, Nede.”

“Zaista?” pogledao me je s nadom.

“Da. I biće sve lakše. Veruj mi, biće. Ali on je bio tvoj otac, a ne školski drug ili komšija iz susedstva. Možda ćeš sledeće godine u ovo doba još uvek sanjati isti san. Možda ćeš ga s vremena na vreme sanjati još deset godina.”

“To je stravično.”

“Ne”, rekao sam. “To se zove sećanje.”

“Samo da postoji neki razlog.” Gledao me je ozbiljno. “Prokleta dobar razlog. Shvataš li to?”

“Naravno da shvatam.”

“Postoji li takav razlog? Šta ti misliš?”

Pomislio sam da mu kažem kako ne znam mnogo o razlozima, samo o lancima; kako se ni iz čega formiraju, kariku po kariku, kako se utkaju u svet. Ponekad možeš zgrabiti lanac i iskoristiti ga da izvučeš sebe iz mraka. Mada mislim da se uglavnom zapetljaš u njih. Samo nakratko ako imaš sreće. Ako nemaš, zadaviš se.

Zatekao sam sebe kako ponovo gledam preko parkinga prema garaži B. Posmatrajući je, pomislio sam na to da li bih uspeo da se naviknem na ono što se nalazilo unutra. Ako bih uspeo, Ned Vilkoks bi takođe uspeo da se navikne na život bez oca. Ljudi se mogu navići na sve i svašta. To je najbolji deo naših života, pretpostavljam. Naravno, i najgori.

“Sendi? Šta ti misliš?”

“Mislim da pitaš pogrešnog čoveka. Znam sve o poslu, o nadi, i o slanju luđaka u ZDP.”

Osmehnuo se. Svi iz čete D ozbiljno su razgovarali o ZDP-u, kao da je to bila neka komplikovana pod-divizija sprovođenja zakona. U stvari, bila

je to skraćena za *zlatno doba penzije*. Mislim da je Hjudi Rojer prvi počeo da priča o ZDP-u.

“Takođe znam da očuvam redosled dokaza kako nijedan dobar advokat odbrane ne bi mogao da te saplete na sudu i učini da izgledaš kao budala. Dalje od toga, ja sam samo još jedan zbunjeni američki momak.”

“Barem si iskren”, rekao je.

Da li sam zaista to bio? Ili sam samo molio da postavi proketo pitanje? Nisam se *osećao* posebno iskrenim u tom trenutku; osećao sam se kao čovek koji ne zna da pliva dok posmatra mladića kako se koprcu u dubokoj vodi. Ponovo sam bacio pogled na garažu B. *Da li je hladno unutra?* pitao je otac ovog dečaka, nekada davno, u dobra stara vremena. *Da li je hladno unutra, ili nešto nije u redu sa mnom?*

Ne, nije on bio u pitanju.

“O čemu razmišljaš, Sendi?”

“Ni o čemu vrednom pomena”, rekao sam. “Šta imaš u planu za ovo leto?”

“Molim?”

“Šta imaš u planu za ovo leto?” Bilo je sigurno da neće igrati golf u Mejnu ili jedriti čamcem na jezeru Taho. Stipendija ili ne, Nedu je bio potreban svaki zelembać kojeg se mogao dokopati.

“Okružni parkovi i tako to, pretpostavljam”, rekao je bez traga bilo kakvom entuzijazmu. “Radio sam tamo prošlog leta sve dok... znaš već.”

Sve dok se nije desilo to s njegovim ocem. Klimnuo sam glavom.

“Primio sam pismo od Toma Meklanahena prošle nedelje. Rekao je da je sačuvao jedno mesto za mene. Pomenuo je i treniranje dečjeg kluba, ali to je samo šargarepa na kraju štapa. Uglavnom ću mlatiti motikom i postavljati vodene prskalice, kao i prošle godine. Mogu da mlatim motikom i ne plašim se da isprljam ruke. Ali Tom...” Slegnuo je ramena, ostavljajući rečenicu nedovršenom.

Znao sam ono za šta je Ned bio previše ljubazan da bi rekao. Postoje dve vrste radnih alkoholičara: oni koji su previše jebeno zlobni da bi pali i oni koji su toliko dobri da drugi nastavljaju da ih brane skoro do ivice ludila. Tom je bio jedan od onih zlobnih, poslednji izdanak porodičnog stabla koji je sezao unazad do devetnaestog veka i bio prepun debeljuškastih okružnih radnika. Meklanaheni su iznedrili jednog senatora, dva člana Zastupničkog doma, pola tuceta predstavnika države Pensilvanije

i ko zna koliko pijandura statlerskog okruga. Tom je, po svim izveštajima, bio opasan šef bez ikakve ambicije da se popne političkim lestvicama. Ono što je voleo bilo je da govori momcima kao što je Ned, onima koji su vaspitani da budu tihi i ljubazni, i naučeni gde da čučnu i gde da gumu. Za Toma, naravno, oni nikada nisu čučali dovoljno duboko i gurali dovoljno snažno.

“Nemoj još da odgovoriš na to pismo”, rekao sam. “Želim da obavim jedan poziv pre nego što to učiniš.”

Mislio sam da će biti znatiželjan, ali je on samo klimnuo glavom. Posmatrao sam ga dok je sedeo tamo s pismom u krilu i pomislio kako izgleda kao momak kome su odbili prijavu za koledž koji je želeo da pohađa, a ne kao momak kome su ponudili debelu stipendiju da bi postao njihov student.

Onda sam ponovo razmislio. Izgledao je ne samo kao da su mu odbili mesto na koledžu već kao da su mu odbili mesto u životu. To nije bila istina - pismo koje je primio iz Pita bilo je čist dokaz, - ali uopšte ne sumnjam da se osećao tako. Ne znam zašto uspeh, za razliku od neuspeha, često izaziva turobna osećanja u nama, ali znam da je to istina. Ne zaboravi da je on imao tek osamnaest godina - pravo *hamletovsko* doba, ako smem da kažem.

Ponovo sam bacio pogled preko parkinga na garažu B, razmišljajući o onome što se nalazilo unutra. Iako niko od nas stvarno nije znao.

Moj poziv sledećeg jutra bio je upućen naredniku Tigu u Batleru, inače našem regionalnom centru. Objasnio sam mu situaciju i sačekao dok on nije obavio poziv, verovatno u Skrenton gde su sedele glavešine. Nije bilo potrebno mnogo vremena da bi me Tig pozvao i rekao da su vesti bile dobre. Zatim sam razgovarao sa Širli mada je to bila čista formalnost. Otac joj se dovoljno sviđao, ali je zato bila potpuno luda za sinom.

Kada je Ned došao tog popodneva nakon škole, pitao sam ga da li bi želeo da provede leto obučavajući se za dispečera - s platom, naravno - umesto da sluša u parku kuknjavu i dranje Toma Meklanahena. Na trenutak je izgledao zapanjeno... zaprepašćeno, u stvari. Onda mu se licem razlio širok, presrećan osmeh. Pomislio sam da će me zagrliti. Da sam mu obgrlio ramena prethodne večeri - a ne samo razmišljao o tome, - verovatno bi me i zagrlio. Umesto toga, zadovoljio se stezanjem šaka u pesnice, dižući ih prema licu i govoreći: “*Tooooo!*”

“Širli se složila da te primi kao pomoćnika, a imaš i zvanično odobrenje iz Batlera. Nije baš isto kao mlaćenje motikom za Meklanahena, naravno, ali...”

Ovoga puta me je *stvarno* zagrlio, sav razdragan i nasmejan, i meni se to svidelo. Mogao bih da se naviknem na tako nešto.

Kada se okrenuo, ugledao je Širli pored koje su stajala dva policajca: Hjudi Rojer i Džordž Stankovski. U svojim sivim uniformama, svi su izgledali ozbiljno kao srčani udar. Hjudi i Džordž su nosili svoje šapke zbog čega su izgledali barem devet stopa visoki.

“Nemaš ništa protiv?” upitao je Ned Širli. “Zaista?”

“Naučiću te svemu što znam”, odgovorila je Širli.

“Zar?” upitao je Hjudi. „A šta će raditi posle prve nedelje na poslu?”

Širli ga je mlatnula laktom; uleteo je odmah iznad zadnjeg dela njegove berete i pogodio metu u centar. Hjudi je ispustio preuveličani *uh* i zateturao se.

“Imam nešto za tebe, dečko”, rekao je Džordž. Tiho je govorio, posmatrajući Neda svojim *vozio-si-preko-četrdeset-u-naseljenom-mestu* pogledom. Držao je jednu ruku iza leđa.

“Šta?” upitao je Ned pomalo nervozno uprkos očiglednoj sreći. Grupa drugih policajaca postepeno se okupljala iza Džordža, Hjudija i Širli.

“Nemoj *nikada* da je izgubiš”, rekao je Hjudi, takođe tiho i ozbiljno.

“Šta je to momci? Šta?” Zvučao je još nervoznije.

Džordž je izvukao malu belu kutiju iza leđa. Predao ju je dečaku. Ned je bacio pogled na nju, zatim na policajce koji su se okupili oko njega, i onda je otvorio kutiju. Unutra se nalazila velika plastična zvezda s natpisom: Pseći Zamenik.

“Dobrodošao u četv D, Nede”, rekao je Džordž. Pokušao je da održi ozbiljan izraz lica, ali nije uspeo. Počeo je da se cereka, i ubrzo su se svi smejali i gurali oko Neda kako bi mu čestitali.

“Veoma smešno, momci”, rekao je. “Zabole me stomak od smejanja.” Osmehivao se, ali je meni bilo jasno da je ponovo na ivici plača. Nije to bilo nešto što se moglo videti golim okom, ali je ipak bilo prisutno. Mislim da je i Širli Pasternak osetila o čemu se radi. Kada se momak izvinio i uputio ka toaletu, pretpostavio sam da ide tamo kako bi povratio svoju staloženost ili uverio sebe da se ne radi samo o još jednom snu. Možda i

jedno i drugo. Ponekad kad stvari krenu naopako, dobijemo više pomoći nego što nam je potrebno. A ponekad ni sva ta pomoć nije dovoljna.

Bilo je sjajno biti s Nedom tog leta u stanici. Svima se sviđao, a njemu se sviđalo što je tamo. Naročito su mu se sviđali sati koje je provodio sa Širli u dispečerskoj kabini. Nešto od toga bilo je vezano za memorisanje šifara, ali se uglavnom sve svodilo na učenje pravih odgovora i obrađivanje više poziva odjednom. Brzo je napredovao: ispaljivao je informacije patrolnim jedinicama kao iz topa, prelazio prstima preko tastature kao da je klavir i odlazio na zajedničke zadatke s drugim policajcima kad je to bilo neophodno, kao nakon nekoliko strašnih oluja koje su prohujale zapadnom Pensilvanijom krajem juna. Nije bilo tornada, hvala bogu, ali je bilo snažnih vetrova, grada i munja.

Jedini put kada se skoro uspaničio bilo je dan ili dva kasnije, kada je jedan momak izveden pred okružnog sudiju odjednom poludeo i počeo da trči unaokolo, skidajući odeću sa sebe i uzvikujući o *Isusu Penisu*. Tako ga je momak nazvao, imam to zapisano negde u izveštaju. Javila su se četiri policajca: dvojica koji su bili na licu mesta i dvojica koji su pokušavali da se probiju do njih. Dok je Ned pokušavao da odluči kako da se nosi s time, javio se policajac iz Batlera, govoreći da je na putu 99 u brznoj poteri za... *krk!* Predajnik je zatajio. Ned je pretpostavio da se momak prevrnuo u svojim patrolnim kolima i bio je u pravu (policajac iz Batlera, inače novajlija, prošao je bez povreda, dok je njegov auto bio potpuno slupan, a osumnjičeni kojeg je jurio pobegao je u nepoznatom pravcu. Ned je uzviknuo Širlino ime i naglo se udaljio od kompjutera, telefona i mikrofona koje je koristio kao da su odjednom postali užareni. Ona je brzo preuzela kontrolu, ali je ipak našla dovoljno vremena da ga zagrlji i poljubi u obraz pre nego što je zauzela mesto koje je on prethodno napustio. Tog dana niko nije bio ubijen ili teško povređen, a gospodina Isusa Penisa su poslali u bolnicu *Statler* na ispitivanje. To je bio jedini put kada sam video Neda uspaničenog, ali je on prešao preko toga. I izvukao neku pouku.

Sve u svemu, bio sam impresioniran.

Širli je volela da ga podučava. To nije predstavljalo iznenađenje; već je pokazala spremnost da rizikuje posao čim ga je obučavala bez zvaničnog odobrenja. Znala je - svi smo mi znali - da Ned nema nikakvu nameru da napravi karijeru u policiji. Nijednom to nije nagovestio, ali to uopšte nije

smetalo Širli. Jednostavno mu se svidelo da boravi tu. To smo takođe znali. Voleo je pritisak i napetost, hranio se njima. Istina, bio je tu taj jedan lapsus, ali je meni bilo drago zbog njega. Bilo mi je drago što mu taj posao ne predstavlja samo još jednu kompjutersku igricu. Shvatio je da pokreće žive ljude na svojoj elektronskoj šahovskoj tabli. A ako mu Pit ne bi odgovarao, ko zna? Već je bio bolji od Meta Babickog, Širlinog prethodnika.

Početak jula - možda je bilo tačno godinu dana od smrti njegovog oca - klinac mi je prišao s pitanjem o garaži B. Začuo sam kucanje na svojim vratima, koja uglavnom ostavljam otvorena, podigao sam pogled i ugledao ga kako stoji kod vrata u *stilersovoj* majici bez rukava i starim farmerkama, s prljavom krpom koja je virila iz zadnjeg džepa. Odmah sam znao o čemu je reč. Možda zbog krpe, ili zbog pogleda u njegovim očima.

“Mislio sam da si danas slobodan, Nede.”

“Da”, rekao je, a onda slegnuo ramenima. “Bilo je nekih stvari koje sam ranije nameravao da obavim. I... pa... kada izađeš na puš-pauzu, imam nešto da te pitam.” Bio je uzbuđen, sudeći po glasu.

“Idemo odmah”, rekao sam i ustao.

“Siguran si? Mislim, ako imaš previše posla...”

“Nemam”, rekao sam, iako to nije bila istina. “Idemo.”

Bilo je rano poslepodne, a dan je bio jedan od onih karakterističnih za sredinu leta u amiškoj okolini Sort brda; oblačan i vreo, vrelina pojačana gustom vlagom koja je krila horizont u izmaglici i činila da naš deo sveta, koji mi je uglavnom izgledao prostran i bujan, izgleda malo izbledelo, kao stara fotografija s koje je sprana sva boja. Zvuk grmljavine dopirao je sa zapada. Do večeri će možda naići još oluja - činilo se da još od sredine juna svake nedelje imamo barem tri, - ali su sada tu bile samo vrelina i vlažnost koje su prouzrokovale potoke znoja čim bi čovek iskoračio iz blaženo klimatizovanih prostorija.

Dve gumene kofe stajale su ispred vrata garaže B: jedna s ostacima pene, druga s vodom za ispiranje. Iz jedne je virio brisač za prozore. Kertov dečak bio je uredan radnik. Fil Kandleton je trenutno zauzimao pušačku klupu. Dobacio mi je znalački pogled dok sam prolazio pored njega, nastavljajući preko parkinga.

“Prao sam prozore na stanici”, objašnjavao mi je Ned. “I kada sam završio, odneo sam kofe tamo kako bih ih ispraznio.” Pokazao je na prostor između garaže B i garaže C gde se nalazilo nekoliko zardalih sečiva za plug, nekoliko starih traktorskih guma i mnogo korova. “Onda sam pomislio: što ne bih na brzinu oprao i prozore garaža pre nego što bacim vodu. Oni na garaži C bili su strašno prljavi, ali prozori na garaži B skoro da se nisu morali ni prati.”

To me nije iznenadilo. Dve generacije policajaca (a možda i tri), od Džekija O’Hare do Edija Žakube, gledale su kroz male prozore koji su se protezali prednjom stranom garaže B. Mogao sam da se setim momaka koji su stajali pred tim prozorima, kao klinci pred nekim eksponatom na izložbi strave i užasa. I Širli je bila među njima, kao i njen prethodnik Met Babicki. Priđite, ljudi, i bacite pogled na živog krokodila. Osmotrite njegove zube, vidite kako blistaju.

Nedov otac je jednom ušao unutra, s užetom svezanim oko struka. Ja sam bio unutra. Hjudi takođe, kao i stari komandujući narednik Toni Šundist. Toni, čije prezime niko nije mogao pravilno da napiše zbog čudnog načina na koji se izgovaralo (Šejn-dink), bio je već četiri godine u staračkom domu kada je Ned zvanično počeo da radi u stanici policije. Bilo nas je dosta koji smo ušli u garažu B. Ne zato što smo to želeli već zato što smo povremeno morali da uđemo unutra. Kertis Vilkoks i Toni Šundist postali su pravi učenjaci (o roudmasterima, a ne o Rodosu). Upravo je Kert obesio unutra okrugli termometar s velikim brojevima koji se mogao očitati sa spoljašnje strane. Da bi ga video, sve što si morao uraditi bilo je da se pribiješ uz jedan od prozora koji su se protezali s obe strane garažnih vrata na visini od nekih pet i po stopa, a potom zaštititiš oči rukama. To je bio jedini vid čišćenja koji su ti prozori dobij ali pre nego što se Kertisov sin pojavio: povremeno glancanje čelima onih koji su prilazili da vide živog krokodila. Ili, ako ćemo bukvalno, prekriveni oblik nečega što je skoro izgledalo kao bjuik s osam cilindara. Bio je prekriven jer smo prebacili cirađu preko njega, kao čaršav preko lesa. Samo što bi cirada s vremena na vreme spala. Nije bilo nikakvog razloga za to, ali se ipak povremeno dešavalo. Unutra se nije nalazio nikakav leš.

“Samo ga pogledaj!” uzviknuo je Ned kada smo prišli. Izgovorio je reči u jednom dahu, kao uzbuđeno malo dete. “Kakav sjajan stari auto, zar ne?”

Bolji čak i od tatinog *bel era!* To je bjuik, sudeći po ukrasnim nitnama i maski. Verovatno potiče iz sredine pedesetih godina. Šta ti kažeš?”

U stvari, to i jeste bio auto iz ,54, sudeći po znalačkim tvrdnjama Tonija Šundista, Kertisa Vilkoksa i Enisa Rafertija. *Nekako* iz ,54. Kad bi se sagledalo pravo stanje stvari, to uopšte nije bio auto iz 1954. godine. Čak nije bio ni bjuik. A ni auto. Bilo je to nešto sasvim drugačije, kao što smo znali reći u danima moje proćerdane mladosti.

Ned je, u međuvremenu, nastavio da brblja.

“Ipak, u fantastičnom je stanju - to se vidi čak i odavde. Bilo je tako *čudno*, Sendi! Pogledao sam unutra i u prvi mah video samo tu grbu. Zbog cirade, znaš. Počeo sam da perem prozore...” Samo što je on to izgovorio kao *prem prozre, jer* mi tako govorimo u ovom delu sveta gde supermarket *Veliki Orao* u stvari pošta je *Vel'ki Or'o*. “... i onda se začuo zvuk, ili dva zvuka, nekakvo šuštanje i odmah iza njega, udar. Cirada je skliznula s kola dok sam prao prozore! Kao da je želeo da ga vidim ili tako nešto! Moraš priznati da je to veoma čudno, zar ne?”

“To je svakako čudno”, rekao sam. Prislonio sam čelo na staklo (kao što sam to činio mnogo puta ranije) i stavio šake uz obraze, eliminišući svaku svetlost koja je postojala u tom tmurnom danu. Da, zaista je izgledao kao stari bjuik i, kako je dečko rekao, bio je u sjajnom stanju. Imao je masku, svojstvenu bjuicima pedesetih godina, koja je meni izgledala kao čeljust hromiranog krokodila. Gume s belim stranama. Dodatne ploče na zadnjem braniku - *hej, bejbi*, govorili smo nekada, *previše kul za školu*. Piljeći u pomrčinu garaže B, čovek bi mogao reći da je crne boje. U stvari, bio je boje ponoćnog neba.

Bjuik stvarno jeste proizvodio ponoćnoplave roudmastere ,54.

Šundist je to proverio, ali nikada nisu proizveli baš takav tip. Farba je imala nekako neravan izgled, kao dronjava dečja igračka.

Unutra je teritorija zemljotresa, rekao je Kertis Vilkoksa.

Odskočio sam unazad. Mrtav već godinu dana ili ne, jasno mi je šapnuo reći na uvo. On ili nešto drugo.

“Šta nije u redu?” upitao je Ned. “Izgledaš kao da si video duha.”

Čuo sam ga, zamalo da sam rekao. Ono što jesam rekao, bilo je: “Ništa.”

“Siguran si? Odskočio si.”

“Guska mije prešla preko groba, pretpostavljam. Sve je u redu.”

“Pa kakva je priča oko tog automobila? Koje njihov vlasnik?”

To je baš bilo dobro pitanje. “Ne znam”, rekao sam.

“Pa šta traži tamo u mraku? Čoveče, da ja imam tako lep auto - i to oldtajmer! - nikada ga ne bih držao u prljavoj staroj garaži.” Onda mu je pala na pamet ideja. “Da nije to možda auto nekog kriminalca? Dokazni materijal u nekom slučaju?”

“Nazovi ga plenidbom, ako želiš. Krađa usluga.” Tako smo ga *mi* zvali. Nije bogzna šta, ali, kao što je Kertis jednom prilikom rekao, *čoveku je potreban samo jedan ekser da okači šešir.* “

“Kakvih usluga?”

“Benzina u vrednosti od sedam dolara.” Nisam baš mogao da nateram sebe da mu kažem ko je natočio gorivo.

“Sedam *dolara*? To je sve?”

“Pa”, rekao sam, “potreban ti je samo jedan ekser da okačiš ekser.”

Zbunjeno me je pogledao. Uzvratio sam mu pogled, ne želeći da previše objašnjavam.

“Možemo li da uđemo unutra?” upitao je konačno. “Da ga pogledamo izbliza?”

Ponovo sam prislonio čelo na staklo i pročitao temperaturu na termometru koji je visio s plafona, okrugao i blag kao lice meseca. Kupio ga je Toni Šundist u radnji u Statleru i to sopstvenim novcem, umesto da uzme pare iz kašice čete D. Nedov otac ga je okačio o plafon. Kao šešir na ekser.

Iako je temperatura na mestu na kome smo stajali bila barem trideset stepeni - a svi znaju da može biti samo još veća u garažama i štalama sa slabom ventilacijom - velika crvena igla termometra bila je podešena između jedinice i nule broja deset.

“Ne u ovom trenutku”, rekao sam.

“Zašto da ne?” A onda, kao da je shvatio da je pitanje zazvučalo neljubazno, čak drsko: “Šta nije u redu s kolima?”

“Trenutno nije previše bezbedno.”

Posmatrao me je nekoliko sekundi. Interesovanje i živahna radoznalost naglo su nestali s njegovog lica i odjednom je ponovo postao onaj dečko koga sam često viđao od kada je počeo da posećuje stanicu i koga sam najjasnije video onoga dana kada je primljen na Pit. Dečak koji je sedeo na pušačkoj klupi s obrazima mokrim od suza, želeći da zna ono što je svako

dete od pamtiveka želelo da zna kada bi neko od njegovih voljenih odjednom nestao sa scene: zašto se to događa, zašto se to dogodilo meni, da li postoji neki razlog ili je to samo obična lutrija? Ako ima neko značenje, šta da učinim s njim? A ako nema značenja, kako ću to podneti?

“Da li to ima neke veze s mojim ocem?” upitao je. “Je T to bio očev auto?”

Njegova intuicija bila je zastrašujuća. Ne, to nije bio automobil njegovog oca... kako je i mogao to biti kada uopšte nije bio auto? Da, to *jeste bio* auto njegovog oca. I moj... i Hjudija Rojera... i Tonija Šundista... i Enisa Rafertija. Najviše Enisov, možda. Enisov na neki način na koji mi ostali nismo mogli biti jednaki s njim. Nikada nismo ni *želeli* da budemo jednaki. Ned je pitao koje vlasnik automobila i pretpostavljam da je pravi odgovor bio četa D pensilvanijske državne policije. Pripadao je svim policajcima, prošlim i sadašnjim, koji su znali šta držimo u garaži B. Ali, za sve godine koje je proveo pod našim starateljstvom, bjuik je bio posebna imovina Nedovog oca i Tonija. Oni su bili njegovi kustosi, njegovi roudmaster učenjaci.

“Ne baš njegov”, rekao sam, svestan da sam previše dugo odugovlačio s odgovorom. “Ali, on je znao dosta o njemu.”

“Šta tu ima da se zna? Da lije i moja mama znala?”

“Ovih dana niko ne zna, osim nas”, rekao sam.

“Misliš na četvu D.”

“Da. I tako će i ostati.” U ruci mi se nalazila cigareta; nisam se mogao setiti kada sam je pripalio. Bacio sam je na makadam i ugasio đonom. “To je naša stvar.”

Udahnuo sam vazduh duboko.

“Ali, ako stvarno želiš da znaš, reći ću ti. Sada si jedan od nas... dovoljno blizak za vladin posao, u svakom slučaju.” Njegov otac imao je naviku to da kaže - i to često; bilo mi je čudno što mi je baš u tom trenutku to palo na pamet. “Čak možeš ući unutra i baciti pogled.”

“Kada?”

“Kada temperatura poraste.”

“Ne razumem te. Kakve veze ima unutrašnja temperatura s bilo čim?”

“Danas završavam posao u tri”, rekao sam i pokazao na klupu. “Sačekaj me tamo, ako ne počne kiša. Ako ipak počne da pada, popećemo se gore ili